

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
ul. Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
ul. Wojskowej Służby Polowej
Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 00 17 37 83 22 106
e-mail: fzak@wp.pl; www.zawacka.pl
REGON 870502736
KRS 00000 41992
NIP 82 1090 1506 0000 0000 5000 0000

poprzedni nr K-429/429

1, 10, 11

++
córka: Bronisława
Toruń-Podgórze

Toruń
AK

++
Magielska Ewa
zd. Płazder
ps. "Janka"

K: 429/429 Toruń

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

Jagielska Ewa

T. K-429/429 Pom.

Toruni A 12

I./1. Relacja k. 5 s. 1-5

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora

II. Materiały uzupełniające relację k. 1 s. 1

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora k. 1 s. 1

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945

III./5. Inne ...

IV. Korespondencja

.....
.....
.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 6

VI. Fotografie dział i konografi

1/1. Relacja - Jagielska Ewa:

1. „Dane osobiste” - informacja autorstwa E. Zawackiej z 2.05.1979, ręk. oryg.
z Arch. E. Zawackiej, k. 2 s. 1-2
2. „Jagielska Ewa z d. Plaeder - kwatery”,
informacja Terezy Nowakowej, mpis k. 1 s. 3
3. Biogram - relacja autorstwa Terezy
Jagielskiej - Nowakowej, mpis k. 2 s. 4-5

p. Jajubka

ARCHIWUM
Etietyt Zawaciel 1
poz. 429 / 100
data wplywu 2.V-79

I Dane osobiste

1. Jajubka z d. Płocder Ewa, Jajubka
2. 8. X 1902 r. w Baegnicaski k Berlina
3. matka z d. Stycerki, Wojciech Płocder
4. rodzice wolniacy, mój z opniomista 31 PPK w Toru
5. sketa podkowave. przy m. 2m
6. 87-100 Toruń Podgór ul. Hota 3

II Okres przedwojny do 1. IX 39

1. matka przy m. 2m, chorowała troje dzieci
należniowia w pracach rodzinnych w latach 1924, 1926, 1928
2. Mrozny pgl;

III Okres okupacji

1. przy m. 2m - uciekla pod Cheta Lubelska
pewnost w posiadaniu 39
miejz talerz wrocit przez Rumunij koczny Austrii
miejz pracowal jako dorozca na lokumach, potem
jako Ustawiciel na D. 87, potem jako kimpedentch
1943 do Wehrmacht
2. Jesien 1942 r. przyprawadnie spawid mieszkajosa w
pomidstwie Lule, Kalimste ... p. Michala Gmetzma-
chowa Kewyke, z ktorym byla w kontaktach
(pomaliz in powr 2 br 50k) ^{Michal Gmetzma}
Michal tu mieszal kwatera. Zapomnijem odlyto in
pazunij - ps 20aje in, p. 10k, Danyathie 3 corchi
wlowani byly Zapomnijem
^{to bylo miesze odpraw}
- 3-5. Do kowce okupacji ukrywali in Stabowany PPK
Palm bicki 2x po 2 tygodnie 1943/4
Chylinatim tu in opotykar z podwladnym ^{Kilka}
Gmetzmachw byt atalym goscin ^(Kortne)
Bendig. Kilka wotnie jedne lub 2 nocz (punkt pow-
lotny), vor tu przebywat z Michalim z pow drizalce
Derncke wielokrotnie tygodniam ^{po}
Lench Bicty 1 raz

Jagielska Ewa z d.Pląder - kwatera.

Urodz. 8.12.1904 w Bogucicach pow.Brodnica. Ojciec Wojciech - rolnik, matka Maria z d. Styczeń.

W 1923 r. wyszła za mąż za Kazimierza Jagielskiego, przed wojną ogniomistrza 31 PAL na Podgórzu k/Torunia. Szkoła Powszechna
Miejsce zamieszkania Podgórz ul.Marsz.Piłsudskiego bud. FKW.
Nie pracowała zawodowo.

Należała do Pol.Białego Krzyża i BBWR.

W czasie wojny adres Stawki, ul. Złota 3.

Zaprzysiężona 23.09.1943 r. wraz z całą rodziną oraz Wilhelminą Kaczmarkową ps.Stefania przez Bolesławę Kalińską ps.Lula.

Od jesieni ~~kwaterek~~ 1942 r. kwaterował w jej mieszkaniu kpt. Henryk Grycmacher ps.Michał, Marta - K-dt Podokręgu Północ oraz szef V-ki KO Pomorze w czasie jego przyjazdów do Torunia na odprawę.

Z kwatery często korzystał por.Franciszek Bendig ps.Ksawery, z-ca mjra Józefa Grussa ps. Stanisław, Starzyński szef II-ki KO jak również Stanisław.

Dom był skrzynką pocztową dla Marii Spodniewskiej ps.Bystra z Gollubia i starszej pani Teresy. Pocztę zabierała i przynosiła nową. W.Kaczmarkowa ps.Stefania, ona tylko wiedziała gdzie zanosila. W domu były prowadzone kursy w zakresie udzielania pomocy rannym prowadzone przez wykwalifikowaną pielęgniarkę, starszą panią z przedmieścia Bydgoskiego o pseudonimie Teresa. Udział brały Kaz.Szudzychowska, Hel.Leszczyńska i Marta Walicka.

Przygotowywano paczki żywnościowe dla więźniów w toruńskim więzieniu, zabierała je Helena Leszczyńska.

Od kwietnia 1944 r. przez 6 tygodni ukrywał się płk Jan Pałubicki ps.Janusz, Ottokar K-dt KO Pomorze i kilka tygodni Derucka Jadwiga ps.Maria szyfrantka Sztabu KO Pomorze, która zagrożona aresztowaniem musiała uciekać z Bydgoszczy. Zmarła....

T: Leszczyńska H., Kaczmarkowa W., Derucka J., Jagielska I.

/Irena Nowakowa/

2/14
14
Jagielska Ewa 1
Jęga 1
4
Jagielska Ewa z d. Pląder, ps "Janka" (1902 - ...),
kwaterniczka KO AK Pomorze

Urodzona 8 XII 1902 r. w Bogucicach pow. Bochnia w rodzinie
rolnika Wojciecha Pląder i Marii z d. Styczeń. Mając
wykształcenie szkoły powszechnej wyszła w 1923 r. za mąż za
podoficera W.P. Kazimierza Jagielskiego, (ur. 3 III 1898 r. w
Kubowicach pow. Gniezno) ~~związane o jego służbie - może Powstanie~~ *W d. Torunia* *L/21*
~~Wielkopolskie?].~~ Przed wybuchem wojny mieszkała ~~na~~ *Podgórz*
~~Torunia~~ z mężem, wówczas ogniomistrzem 31 pał, wychowując troje
dzieci, nie pracując zawodowo. Należała do Rodziny Wojskowej, do
Polskiego Białego Krzyża i do *BBWR*; ukończyła kursy obrony
przeciwlotniczo-gazowej. *Paradyżnego Błoku*

W czasie wojny rodzinę przesiedlono na Stawki k. Torunia *na* (ul.
Złota 3). Mąż zmobilizowany wrócił z Kampanii ~~Przełomowej~~ przez
Rumunię, Węgry i Austrię do Torunia i pracował jako dozorca na
lotnisku, a potem jako robotnik na Dworcu Głównym w Toruniu; w
październiku 1943 r. wcielony przymusowo do Wehrmachtu.

Jagielska była czynna w konspiracji od jesieni 1942 r. w
mieszkaniu rodziny, (składającym się z pokoju i kuchni),
kwaterowali członkowie sztabu KO. Jako pierwszego przyprowadziła
mieszkająca w sąsiedztwie Bolesława Kalińska ps. "Lula",
referentka WSK Inspektoratu Toruń, Henryka Gruetzmacher ps.
"Michał", "Mareta", szefa łączności KO; stał się on potem
stałym gościem rodziny. Później także często nocował tu
Franciszek Bendig ps. "Ksawery" i czasem Józef Gruss, ps.
"Stanisław" i Józef Chyliński ps. "Wicher". Jagielska jako
"Janka" została przez Kalińską zaprzysiężona dopiero dnia 23 IX
1943 r. wraz z trzema córkami, Ireną ps "Ewa" (ur. 1924 r.),

Jagielski Szw 2

Bronisławą ps "Bronka" (ur. 1926 r.) i 15 - letnią Leokadią, ps "Kajtek" (ur. 1928 r.), Mieszkanie na Złotej 3 było również skrzynką pocztową dla kilku osób. Z Golubia przyjeżdżała

kurierka Szefa Sztabu Maria Spodniewska ps, "Bystra", ~~także NN / H 88~~

~~Pani Teresa~~. Poczte zabierała i przynosiła nową Wilhelmina

Kaczmarkowa, ps "Stefania". W domu Jagielskiej przygotowywano

też paczki żywnościowe dla więźniów w toruńskim więzieniu, które

zabierała Helena Leszczyńska, ps. ^{Janke} Przez pewien okres w 1944

r. tu odbywały się zajęcia kursu sanitarnego, prowadzonego przez

pielęgniarkę, przychodzącą z Bydgoskiego Przedmieścia, NN "Panią

Terese" ~~czy to ta sama co wyżej?~~ Udział w kursie brały m. in.

Kazimiera Szudzychowska, Helena Leszczyńska i Marta Walicka.

Jednorazowo lub rzadko nocowali tu Leszek Biały ps, "Jakub" z

Bydgoszczy, uciekający podchor. ^{Michał} Michałek z Grudziądza. i

paru innych. Na wiosnę 1944 r. dwa razy po dwa tygodnie

ukrywał się tu Jan Pałubicki ps, "Janusz", ^{komendant} komendant Okręgu a

później przez kilka tygodni zagrożona aresztowaniem bydgoska

szyfrantka sztabu KO, Jadwiga Derucka ps. "Maria".

Po wojnie Jagielska z mężem, który powrócił ... z Zachodu i

~~pracował do śmierci w r. ... gdzie~~ i z córką Bronisławą

mieszkali nadal na Stawkach, ul. Złota 3. Jagielska,

odznaczona po wojnie Krzyżem AK i Medalem Wojska zmarła po

dłuższej chorobie ... w Toruniu.

Mąż Kazimierz był według ^{oświadczenia} oświadczenia dwóch świadków z 1963 r.

żołnierzem konspiracji ps, "Łoś" od 1940 r. do zabrania go do

wojska niemieckiego w 1943 r. ^{Pozajazd Stymt} a potem w PSZ na Zachodzie. Córki

pełniły służbę łączności w KO: córka Irena była osobistą

~~kurierką~~ kurierką Szefa Sztabu Józefa Chylińskiego ps, "Wicher", ^{H Kłodzie} ^{Obrazu}

Jagielska Ewa

data druku

5

29 XI 1995r

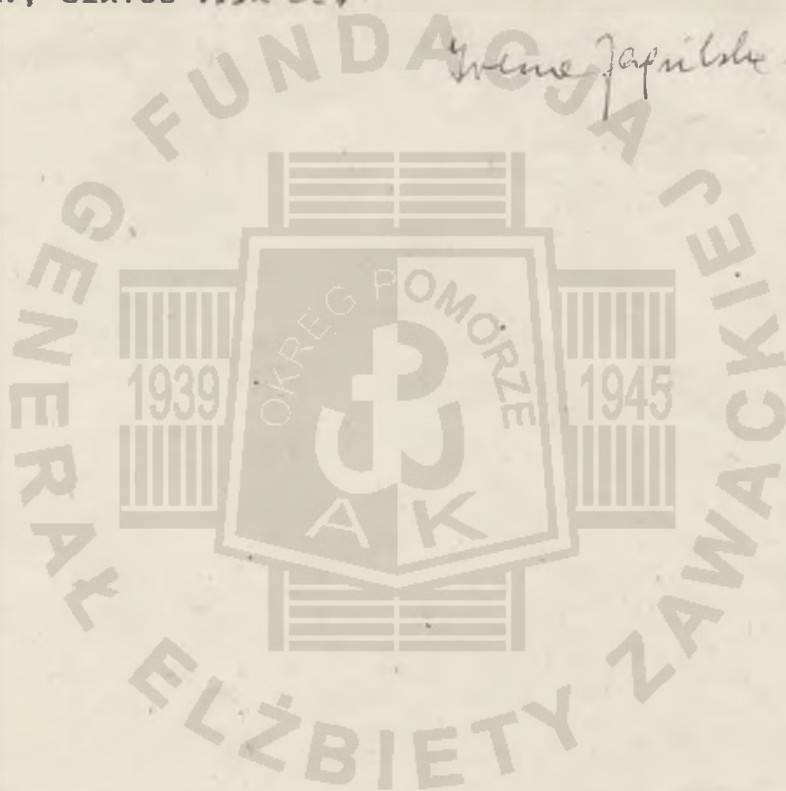
- ✓ mieszka w Anglii; Bronisława, (zmarła w 1990 r. w Toruniu) była łączniczką kwatery ^{my ul.} na Złotej; Leokadia (zmarła w Toruniu)
- była kurierką sztabu Podokręgu Południowo - Wschodniego KO Pomorze.

1/1
01.09.84

Kudy

AP AK, T.; Jagielska E. i B. (tamże ich relacje i oświadczenie świadków), Jagielska - Nowakowa I., Jagielska - Piasecka L., Leszczyńska H., Kaczmarkowa W.; Derucka J., Zawacka E., Szkice WSK...

Wzrost Jagielska - Nowakowa

II. Materiały wspomniające relacje -
Jaquielska Ewa:

1. Jaquielska-Nowakowa Irena, biogram
„Jaquielska Ewa”, [w:] Stow. biograficzny
konspiracji pomorskiej 1939-1945,
Toruń 1997, z. 3, s. 71-72, kserokop. k. 1 s. 1

Jagielska Ewa z d. Pląder, ps. „Janka” (1902–1985), kwaterniczka KO AK Pomorze.

Urodzona 8 XII 1902 r. w Bogucicach, pow. Bochnia w rodzinie rolnika Wojciecha i Marii z d. Styczeń. Mając wykształcenie szkoły powszechnej wyszła w 1923 r. za mąż za podoficera WP Kazimierza Jagielskiego (ur. 3 III 1898 r. w Łubowicach, pow. Gniezno). Przed wybuchem wojny mieszkała w dzielnicy Torunia Podgórz z mężem, wówczas ogniomistrzem 31 pał, wychowując troje dzieci, nie pracując zawodowo. Należała do „Rodziny Wojskowej”, do Polskiego Białego Krzyża i do Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem (BBWR). Ukończyła kursy obrony przeciwlotniczej.

W czasie wojny rodzinę przesiedlono na Stawki k. Torunia (ul. Złota 3). Mąż zmobilizowany wrócił z kampanii wrześniowej przez Rumunię, Węgry i Austrię do Torunia i pracował jako dozorca na lotnisku, a potem jako robotnik na Dworcu Głównym w Toruniu; w październiku 1943 r. wcielony przymusowo do Wehrmachtu.

Jagielska była czynna w konspiracji od jesieni 1942 r. W mieszkaniu rodziny (składającym się z pokoju i kuchni) kwaterowali członkowie Sztabu KO. Jako pierwszego przyprowadziła mieszkająca w sąsiedztwie Bolesława Kalińska ps. „Lula”, referentka WSK Insp. Toruń, Henryka Gruetzmachera ps. „Michał”, „Marta”, szefa łączności KO; stał się on potem stałym gościem rodziny. Później także często nocował tu Franciszek Bendig ps. „Ksawery”. Jednorazowo lub rzadko nocował tu podchor. Leszek Szulz ps. „Michałek” z Grudziądza i paru innych. Na wiosnę 1944 r. dwa razy po dwa tygodnie ukrywał się tu Jan Pałubicki ps. „Janusz”, kmdt Okręgu, a później przez kilka tygodni zagrożona aresztowaniem bydgoska szyfrantka Sztabu KO Jadwiga Derucka ps. „Maria”. Jagielska jako „Janka” została przez Kalińską zaprzysiężona dopiero dnia 23 IX 1943 r. wraz z trzema córkami, Ireną ps. „Ewa” (ur. 1924 r.), Bronisławą ps. „Bronka” (ur. 1926 r.) i Leokadią ps. „Kajtek” (ur. 1928 r.). Mieszkanie przy Złotej 3 było również skrzynką pocztową dla kilku osób. Z Golubia przyjeżdżała kurierka szefa Sztabu Maria Spodniewska ps. „Bystra”. Poczty zabierała i przynosiła nową Wilhelmina Kaczmarkowa ps. „Stefania”. W domu Jagielskiej przygotowywano też paczki żywnościowe dla więźniów w toruńskim więzieniu, które zabierała Helena Leszczyńska ps. „Janka”. Przez pewien okres w 1944 r. odbywały się tu zajęcia kursu sanitarnego, prowadzonego przez pielęgniarkę NN „Panią Teresę”, przychodzącą z dzielnicy Bydgoskie Przedmieście. Udział w kursie brały m.in. Kazimiera Szudzychowska, Helena Leszczyńska i Marta Walicka.

Po wojnie Jagielska z mężem, który powrócił z Zachodu, i córką Bronisławą mieszkała nadal na Stawkach, ul. Złota 3. Zmarła po dłuższej chorobie 18 II 1985 r. w Toruniu, pochowana na starym cmentarzu na Podgórzu.

Odznaczona po wojnie Krzyżem Armii Krajowej i Medalem Wojska.

Mąż Kazimierz był, według oświadczenia dwóch świadków z 1963 r., żołnierzem konspiracji ps. „Łoś” od 1940 r. do zabrania go do wojska niemieckiego w 1943 r. Później służył w PSZ na Zachodzie. Córki pełniły służbę łączności w Kmdzie Okręgu: Irena była osobistą kurierką szefa Sztabu Józefa Chylińskiego. Obecnie mieszka w Anglii; Bronisława (zm. w 1995 r.) była łączniczką kwatery przy ul. Złotej, Leokadia (zm. w 1990 r.) była kurierką Sztabu Podokręgu Południowo-Wschodniego Kmdy Okręgu Pomorze.

AP AK, T.: Derucka J., Jagielska B. i E. (tu ich relacje i oświadczenia świadków), Jagielska-Nowakowa I., Jagielska-Piasecka L., Kaczmarkowa W., Leszczyńska H.; Z a w a c k a E., *Szkice WSK...*; Informacje wnuka Wojciecha Piaseckiego.

Irena Jagielska-Nowakowa

Słowa. bieżąca. brak spójności. Toruń 1999, ca. 3, s. 81

III / 1. Materiały dotyczące rodziny
reletowa: Jagielskiej Ewy

1. Oświadczenie Tomosze Leszczyńskiego
i Józefa Krajewskiego o działalności
Kosimienne Jagielskiego ps. "Łoś" w
P Z B - AK, wiersytelnone kopia k. 1 s. 1

OSWIADCZENIE

My niżej podpisani towarzysze pracy konspiracyjnej Ob.Kazimierza Jagielskiego / pseud. / „Ł o ś ” urodzonego dnia 3 marca 1898 r.w Łubowicach pow.Gniezno, stwierdzamy, że wymieniony wspólnie znami od roku 1940 do miesiąca października 1943 r. /tj.do chwili przymusowego zabrania go do wojska niemieckiego/ pracował organizacji podziemnej o nazwie: „Polski Związek Powstańczy ” i związek ten wszedł w skład Armii Krajowej, która brała czynny udział w walce z okupantem hitlerowskim.

Powyższe dane stwierdzamy własnoręcznym podpisem.

Toruń, dnia 17 grudnia 1963r.

.....
1/Leszczynski Tomasz/
Toruń-ul.Strzałowa Nr.12.

Autentyczność własnoręcznego podpisu
Ob. Leszczynskiego T. stwierdzamy

.....
2/Krajewski Józef
Toruń-ul.Marchlewskiego 35.

4879.07
Furto wina w.
ul. Szczytna 17, tel. 71-03

Autentyczność własnoręcznego podpisu
Ob.Krajewskiego Józefa stwierdzam.

1899.67
.....
Okręgowe Przedsiębiorstwo
Przemysłu Drzewnego
w Toruniu
Przedsiębiorstwo Państwowe
ul. Moniuszki 12 - tel. 50-09

T. L. 429/429 Pom.

Toruń

Gazietka Ewa
Karty informacyjne

h. 6

1

2

429/Pom

3

AK
Tosun

4. Jagielska Ewa

5. z d. Plader

6. „Jankos”

7. Jagielska

8. Wojciech i Maria
z d. Styczeń

9. ur. 8.12.1902 r. Bogucice
k/Siedlmi

10. Torun Sadgorz,
ul. Tole 3

11.

12. Pol. własna

KAK 164/14375
M W 23132

verte

1

AK - zaprosz. 1942 - do końca

4.29 / 10m
Jagultske Ewa / wop. Tarni
ps. Janina
matka druzki siostri
Kreuz ps. Ewa i mi
Leokadia ps. Kaytel
Pomocnicy
wz. "Soy" - punkt Kurski PCK
Podgora ml. Złote 3m 1
KW/44
ml. Janina od 1944 KW
Jagultske 2 "Janina" Kanc. Srepa Staban

Toruni 4

Jagielska Ewa
prawdopodobnie do mego adresu wzmianki
przynosiły parceli równościowe, które
należały Helene Lenczyńskiej adw. do
późniejszego miejsca na ul. Dąbka, a ten pre-
karyzmat je wzmianki są oznaczone.

T.: Lenczyńska Helena - K-515 li. 1/21 r

KP-2194

AK.

FK. 5
Somone

JASIELSKA Ewa
z d. Janki.

z d. Mader

Urodz. 8. XI. 1902 r. w Bogucicach pow. Białunia.
Zaprzysiężona jesienią 1943 r. mieszkała w tym czasie
w Warszawie i pisała kulturalnym i politycznym
prace dla organizacji, odbyła się w jej domu
konferencja.

Tomii

ul. 5. Biogr. Ronsp. Somorskiej, 13 str 71
Fundacja „Archiwum Somorskiej FK”
Tomii, 1997 r. (biogram)

4 Dec/2001

5

Tonish
6

Jagielska Ewa

Informacja o działalności (kwaterniczna).

Zob. Nuszekiewicz "Kuchnia kobiec..." str 99
praca magisterska, biblioteka FAPAK
29.VIII.2015 r. WK

6

Jaquielska Ewa

Jaquielska Ewa